

Energistyrelsen
hoeringenergie@ens.dk

den 30. november 2023

Høringsvar i forbindelse med 2. offentlighedsfase for Plan for Program for Energiø Bornholm.

Plan for Program Energiø Bornholm omfatter hele projektet, det vil sige landanlæg på Bornholm og på Sjælland, herunder kabelkorridorer, samt vindmølleanlæg på havet og søkabler til Sjælland, Bornholm og Tyskland. Miljøvurderingen omfatter derfor naturligt nok hele projektet.

I nærværende høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforenings afdelinger i Høje-Taastrup og Vallensbæk-Ishøj (i det efterfølgende blot DN) forholder vi os alene til forholdene omkring landanlæggene på Sjælland. Andre har lokalkendskab og ekspertise om andre forhold.

Vi vil gerne indlede med at citere fra miljøvurderingens indledning: "Formålet med miljørapporten er at vurdere den sandsynlige væsentlige påvirkning fra planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens mål og geografiske anvendelsesområde".

Ud over at vurdere påvirkningen af det område, som Energinet så åbenbart allerede har besluttet som det område, man vil benytte, bør miljørapporten også vurdere "rimelige alternativer". Et sådant rimeligt alternativ er en placering af højspændingsanlægget på Avedøre Holme. En sådan placering indgår ikke i miljørapporten.

Tidligt i processen blev tre områder screenet som egnede placeringer af et højspændingsanlæg. Ud over det nu valgte område ved Solhøj, blev også et område ved Hove og Avedøre Holme screenet. Begge mulige placeringer blev dog hurtigt fravalgt af Energinet, der foretrækker en placering i krydsfeltet af eksisterende luftledninger omkring Solhøj.

Man kan sådan set ikke fortænke Energinet i at mene, at en placering ved Solhøj er bedst, både teknisk og økonomisk. Det er jo her, man i forvejen har sine 400 kV luftledninger.

Hvad der teknisk og økonomisk er bedst for Energinet, er imidlertid ikke ensbetydende med, at det også er den bedste løsning, når andre aspekter tages med i betragtning. Og andre betragtninger, så som ikke mindst beskyttelse af drikkevand og hensyn til landskab og natur, skal naturligvis medtages, når der skal træffes en sådan på mange måder afgørende beslutning for hele det danske samfund.

Man kunne derfor med rimelighed have forventet, at en miljøvurdering af den samlede Plan for Program Energiø Bornholm også forholdt sig til de "rimelige alternativer" til Solhøj. Det er ikke tilfældet.

I den sammenfattende ikke-tekniske del af miljøvurderingen er muligheden for at placere højspændingsanlægget på Avedøre Holme ofret fem (5!) linjer: "En

tilslutning ved Avedøre har også været vurderet, men det tilgængelige areal vurderes størrelsesmæssigt at være utilstrækkeligt. Derudover vil en tilslutning i Avedøre kræve en såkaldt netforstærkning (nye 400 kV luftledninger eller jordkabler) mellem Avedøre og Ishøj, hvilket har været udslagsgivende for, at placeringen helt er fravalgt. Desuden vil omkostningerne til en sådan løsning også være væsentligt større end ved valg af nettilslutning ved Solhøj".

De fem linjer i miljørapporten, der er udarbejdet af Rambøll, er nærmest ord til andet samme formuleringer, som Energinet hidtil har benyttet i sin argumentation for, at Avedøre Holme ikke længere er i spil som mulig placering. For det første vurderes det tilgængelige areal at være utilstrækkeligt. Vurderes af hvem? Af Energinet naturligvis, der allerede har besluttet sig for Solhøj. Det er dog ikke den manglende plads, der er afgørende for fravalget. "Udslagsgivende" er at der skal etableres en såkaldt netforstærkning mellem Avedøre og Ishøj, og at denne løsning vil gøre projektet væsentligt dyrere.

Hvorfor er en mulig placering på Avedøre Holme ikke en del af miljøvurderingen? Svaret finder man formentlig i Rambølls indledende bemærkninger om hvad der er blevet undersøgt for at blive en del af miljøvurderingen: "Planen er blevet miljøvurderet i denne rapport. Energistyrelsen har afgrænset miljøvurderingen til de emner, der ventes at kunne blive påvirket væsentligt, og kun de emner er blevet behandlet i denne vurdering".

DN mener, at fravalget af miljøvurdering af Avedøre Holme er forkert og i bedste fald truffet på et løst grundlag, i værste fald for bevidst ikke at få vurderet et "rimeligt alternativ" til Solhøj.

Energinet har ikke på nogen måde overfor offentligheden dokumenteret, at der ikke er plads nok på Avedøre Holme. Et såkaldt GIS-anlæg, som man foretrækker og planlægger efter, kræver ifølge Energinet et areal på 18 ha. Selve stationen, inkl. afskærmende beplantning, bassiner til opsamling af regnvand m.v. forventes at omfatte ca. 50 ha, fremgår det af materiale til den supplerende idehøring fra Miljøstyrelsen, dateret 8. juni 2023. På Avedøre Holme er der efter det oplyste et areal på minimum 40 ha. Da der er tale om et industriområde og derfor ikke brug for afskærmende beplantning, må det formodes, at det tilgængelige areal er tilstrækkeligt, hvis det er en løsning, man ønsker at arbejde for.

Med andre ord er Avedøre Holme et "rimeligt alternativ", der skal miljøvurderes ud fra de samme parametre som Solhøj.

Energinet har imidlertid som nævnt meget tidligt i processen lagt sig fast på Solhøj som eneste mulige placering af højspændingsanlægget. Allerede 2. september 2022 hedder det i et notat fra Energinet: "Energinet har fravalgt både Hove og Avedøre som mulige alternativer, og de optræder ikke i ansøgningsprocessen for udarbejdelse af miljøkonsekvensvurdering af projektet på land. De vil blive nævnt, men ikke beskrevet som egentlige alternativer, da de

ikke vurderes realistiske at gennemføre. Der arbejdes nu udelukkende med én placering af et nyt stationsanlæg indenfor bruttoområdet på 700 ha ved Solhøj”.

Energinet har lagt sig fast. Energinet bør imidlertid ikke tillades at virke som en stat i staten. Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bør derfor være offentlighedens garanti for, at ”rimelige alternativer” undersøges – og ikke bare undersøges på skrømt.

DN forventer derfor, at den kommende miljøkonsekvensrapport belyser en placering på Avedøre Holme ud fra præcis de samme parametre, som gør sig gældende for Solhøj.

Drikkevandsinteresser

DN mener som udgangspunkt, at tekniske anlæg som et højspændingsanlæg ikke bør placeres i det åbne land, og naturligvis slet ikke i områder med drikkevandsinteresser.

Hele det udpegede område omkring Solhøj er at betragte som et væsentligt grundvandsområde. Her ligger Danmarks næststørste og Hofors største kildeplads med en indvindingstilladelse på 5 mio. kubikmeter årligt. I miljøvurderingen beskrives denne kildeplads som ”sårbar”, og grundvandsforekomsten i planområdet på Sjælland, det vil sige både Solhøj og kabelkorridorer, ”har generelt set en høj sårbarhed”. Det hedder direkte, at man anbefaler at undgå grundvandssænkning i forbindelse med anlægsarbejde for at sikre mod forurening af grundvandsmagasinet. På trods af bekymringerne og bedømmelsen af ”høj sårbarhed” i forhold til grundvandsforekomst, når miljøvurderingen alligevel til det resultat, ”at det er muligt at placere højspændingsanlægget i god afstand fra kildepladsens indvindingsområde og i god afstand til lavbundsarealer og vandløb. Derved kan en negativ påvirkning undgås. Påvirkningsgraden vurderes derfor samlet set at være ubetydelig, og indvirkningen er derfor ikke væsentlig i forbindelse med etablering af en højspændingsanlæg på Sjælland”.

Det er ikke en holdning, som ejeren af kildepladserne i området, Hofor, er enig i. Vi tillader os at citere fra Hofors høringssvar af 5. december 2022 til Miljøstyrelsen: *”Transformerstationer har historisk været kilde til mange forureninger af jord og grundvand. Hofor er bekendt med, at den driftspraksis, der har ført til de fleste forureninger, ikke længere benyttes, men der er stadig store mængder olie i forskellige anlæg på transformerstationer, således også på den her planlagte station. Olien indeholder sandsynligvis en række tilsætningsstoffer, ligesom der på transformerstationen eventuelt kan være andre kemikalier, som Hofor ikke er bekendt med. Vores største bekymring retter sig mod forureningsspredning ved uheld og større ulykker, for eksempel ved brand, men der er også dele af det skitserede anlæg, der rejser bekymring i forhold til mere kontinuerlige påvirkninger. Således beskrives det, at der skal*

anlægges sivesøer. Sådanne søer kan medføre en større lokal grundvandsdannelse og bidrage til en hurtig transport af forurening fra terræn til grundvandsmagasin”.

I forhold til Plan for Program Energiø Bornholm er der i 2023 sket det, at Energinet har indskrænket området, hvor højspændingsanlægget potentielt kan anlægges. Anlægget er rykket til et område, hvor kun en mindre del er beliggende inden for det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO) for Solhøj Kildeplads. Hele området er imidlertid beliggende i et grundvandsdannende opland (GDO). Disse områder er ifølge Hofor særligt relevante i forhold til grundvandsbeskyttelse, idet der er mindre end 50 års transporttid fra terræn til indvindingsboring. Hofor har i høringsvar 23. juni 2023 til den supplerende høring beskrevet, at hele området omkring Solhøj er karakteriseret af et beskedent lerdække over kalken, der udgør det primære grundvandsmagasin. ”I store dele af området er grundvandsdannelsen stor. Som konsekvens heraf er vores vurdering, at hele området... er sårbart”.

Hofor konkluderer i samme høringsvar, at man ser ”med meget stor bekymring på planerne om at etablere en transformerstation, der potentielt kan være en kilde til fremtidig forurening af drikkevandet, inden for projektområdet”.

Hofor anbefaler derfor, at Energinet, Energistyrelsen og Miljøstyrelsen undersøger alternative placeringer af transformerstationen, da det vil være den sikreste måde at undgå fremtidig risiko.

Vores rene grundvand er en ubetalelig ressource, som der ikke må spilles hasard med. Blandt mange politiske initiativer, hvoraf nogle måske endda virker, udfærdigede det daværende Miljø- og Fødevarerministeriet i 2016 en bekendtgørelse for at sikre, at kommuneplanlægningen ”bidrager til forebyggelse af fare for forurening af nuværende og fremtidige grundvandsressourcer inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse”. Trods et knudret sprog, er budskabet klart og gentages i bekendtgørelsens paragraf 2:

Kommuneplanlægningen skal friholde områder med drikkevandsinteresser for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Dette kan kun fraviges, hvis en lokalisering uden for drikkevandsområder er undersøgt og ikke fundet mulig.

DN har ikke set dokumentation for, at en placering udenfor indvindingsoplande er undersøgt indgående. Og vi tænker, at bekendtgørelsen ikke alene gælder for den kommunale planlægning men også for den statslige.

DN forventer derfor, at en placering udenfor områder med drikkevandsinteresser undersøges seriøst, inden der træffes beslutning om endelig placering af højspændingsanlægget.

Bilag IV-arter.

I vores høringsvar af 5. december 2022 til Miljøstyrelsen i første offentlighedsfase oplyser vi, at der i projektområdet er forekomst af Spidssnudet Frø, Butsnudet Frø og Stor Vandsalamander.

I miljøvurderingen i forbindelse med Plan for Program Energiø Bornholm fremgår, at "inden for planområdet for højspændingsanlæg og landkabler er der fund af stor vandsalamander, spidssnudet frø og brunflagermus". Videre oplyses det, at der "i en 2 km bufferzone omkring planområdet for højspændingsanlæg og landkabler er der flest fund nordøst og sydvest for planområdet. Langt de fleste fund er af stor vandsalamander og spidssnudet frø. Derudover er der fund af brunflagermus og grøn mosaikguldsmed".

Rambøll erkender i miljøvurderingen, at datagrundlaget er usikkert for de fleste arter af flagermus, da der ikke er foretaget systematiske undersøgelser i planområderne i de sidste fem år.

DN forudsætter, at der i forbindelse med miljøkonsekvensvurderingen gennemføres en videnskabeligt funderet undersøgelse af bilag 4-arternes og alle arter af flagermus' eksistens og yngle/rastevilkår.

Opsummering.

DN opfordrer til, at miljøkonsekvensvurderingen udover en videnskabeligt funderet kortlægning af konsekvenserne for natur, miljø, vandindvinding, støj med videre for et eventuelt højspændingsanlægs placering ved Solhøj, også omfatter en tilsvarende vurdering af en placering på Avedøre Holme.

Det er muligt, at en placering af anlægget ved Solhøj er Energinets foretrukne placering af tekniske og økonomiske årsager. Det er imidlertid også muligt, at placeringen IKKE er den bedste af hensyn til fremtidens drikkevandindvinding og natur og miljø generelt. Kun ved at en placering på Avedøre Holme underkastes en miljøkonsekvensvurdering af samme omfang og dybde som Solhøj, kan der træffes en beslutning på et oplyst grundlag.

Med venlig hilsen,

På vegne af Danmarks Naturfredningsforenings afdelinger
i Vallensbæk-Ishøj og Høje-Taastrup.

Torben Kragh og Knud Anker Iversen.